

Politična v državi SHS pavšalirana.

Naročnina listu: Celo leto K 120—, pol leta K 60—, četrt leta K 30—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvu sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 koroška.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 220.

86 številka.

Maribor, dne 3. avgusta 1921.

Letnik XIII.

Cicvarič in Pribečević.

Krsta Cicvarič je izdajatelj in glavar urednik „Beogradskega Dnevnika“, Svetozar Pribečević pa je minister notranjih zadev. Svoječas se nista marala, Cicvarič je Svetozarja iz neumljivih razlogov celo sovražil. To je bilo seve v tistih dneh, ko se Cicvarič ni izgubil slednje trohice treznega presojanja. 3. decembra l. l. je v uvodniku svojega lista opisal Pribečevića tako-le: „Gospod Pribečević, protivnik Radičev in demagog iste baže, nam je g. Radiča predstavil kot nepomirljivega protivnika naše države in kot politika, ki je s svojimi pristaji na Hrvatskem v izredno znatni manjšini. Pri nas v Beogradu se je gosp. Pribečević, — njegova demagoška osebnost je zelo nesimpatična — katerega je g. Protič nekoč imenoval „avstrijskog dripeca“, vzdrževal na politični površini edino radi tega, ker je obljubil, da bo na Hrvatskem paraliziral vsa separatistična stremjenja, predvsem pa je obljubil onemogočiti g. Radiča. Medtem pa se je izkazalo, da je Pribečević, ne samo da Radiča nikakor ni „paraliziral“, zapodil s svojo avtoriteto golovo vse Hrvate v tabor Radičeve stranke. Kakor pravilo, da je kralj Milan ustvaril Nikolo Pašića, tako lahko mirno izjavimo, da je na isti način Svetozar Pribečević ustvaril Stjepana Radiča.“

Tako je sodil Cicvarič Pribečevića v decembrskih dnevih lanskega leta. Te besede je Cicvarič napisal devet dni pred otvoritvijo konstituantne, torej v času, ko se nihče ni z gotovostjo računal na abstinenčno politiko Stipe Radiča. Z ustvaritvijo demokratsko-radikalne koalicije pa si je Pribečević zopet opomogel na političnega konja. Njegova čokorilovska politika je „Beogradskega Dnevnika“ odividno ugajala. Cicvarič je vodil o stro in brezobzirno kampanjo proti pokojnemu Draškoviču, ob enem pa je proslavljal Pribečevića. V svojih uvodnikih je dokazoval, da potrebujemo „političarja jake ruke“, ki bo z enim udarcem zaustavil protidržavno rovarjenje separatistov, komunistov in ostalih „prevratnih elementov“. V ljutom boju za ministristvo policije je Cicvarič lomil z izvanredno vztrajnostjo kopje za tistega Pribečevića, ki je bil po volitvah v ustavotvorno skupščino še cilj njegovih odkritih in prikritih napadov.

Dne 27. t. m. je zopet hvalil Svetozarjeve državniške čednosti in prišel do zaključka: „Tiste, ki vodijo v teh burnih trenutkih to kampanjo, (proti Pribečeviću op. uredn.) naj bi polovili in kaznovali kot pomagače komunistov in separatistov“. Metodom, ki jih Cicvarič priporoča, se ne moremo čuditi. „Beogradskega Dnevnika“ je glasilo srbskih prostozidarjev in belorokcev. Mnenje, da je Cicvarič izgubil ves svoj političen kriterij, je na pačno. On mora pisati, kakor velevali in ukazuje klika, v katere službi stoji list. Da igrajo veliko svote veliko vlogo v publicističnem delovanju g. Cicvariča, je samo po sebi razumljivo.

Zdi se, da se je malodane vsa beograjska publicistika poklonila zlato mu tetetu, plemenskemu šovinizmu in oficirski kamarilji v okvirju „Bele roke“. Ali ne smrdi slepo hvalisanje nesposobnih in državo upropaščujočih državnikov po kravih kupcijah? Se li smemo zgražati nad korupcijo, ako molčijo in jo odobravajo klikarji javnega mnenja naše prestolice? Ali se Beograd res ni ničesar naučil? Dokler se tam doli ne bodo zavedali velikanskih nalog, ki jih je Beograd naložila s centralizacijo države takozvana vidovdanska ustava, bo troimeni narod zastonj čakal na prepotrebno konsolidacijo naše države. Kam pridemo, ako bo intriga postala pripomoček, s katerim se bodo nesposobneži vzpenjali na ministrska mesta?

Draškovič se je moral umakniti, ker je Cicvaričeva, po Pribečeviću inspirirana gonja, uspela. General Hadžić, c katerem zatrjujejo, da je mož „evropskih nazorov“ in izrednih kvalifikacij, se je moral pokoriti diktatu „Bele roke“, ker je kot „nevtralec“ poizkusil z ublažitvijo nasprotstev med skupinama belo in črnorokcev. Beograd, Beograd, tvoje ozračje je okuženo!!

V nedeljo, dne 7. avgusta se vrši v Rimskih Toplicah velika orlovska slavnost!

Ob 10. uri slovesna služba božja v topliskem parku pod milim nebom. Med sv. mašo poje slavnoznana pevska zveza „Ljubljana“ združena z zbori iz okolice. Po cerkveni slovesnosti slavnostno zborovanje, nato odhod na kolodvor, kjer ba sprejem gostov. — Ob 15. uri (3. uri pop.) javna telovadba celjskega orlovskega okrožja, pri kateri sodeluje polnoštevilna salezijska gošča iz Rakovnika pri Ljubljani. Po telovadbi prijateljska zabava, srečelov, koncert, rimski muzej, rimske vedeževalke in druge zanimivosti.

Gostom se nudi najugodnejša prilika, da si ogledajo znano letovišče Rimske Toplice in divno okolico. Za izletnike ta dan znižane cene pri kopanju!

Zvečer ob pol 9. uri v topliški dvorani koncert pevske zveze „Ljubljana“. Kdor jo je slišal v Mariboru, jo bo šel poslušat tudi v Rimske Toplice.

Prijatelji mladine, ljubitelji poštene zabave in lepega petja, prijatelji krščanske misli

7. avgusta vsi v Rimske Toplice!

Kralj. namestnik Hribar.

Sedanja ustava predvideva za upravne pokrajine kraljeve namestnike — može, imenovane od vladarja in predlagane od centralne vlade brez direktne ingerence večine prebivalstva, kateremu imajo upravljati javne državne posle. V tem oziru je torej prišel kraljevi namestnik Hribar v Slovenijo kot reprezentant — ali morda samo produkt? — sistema, ki smatra za notranjo konsolidacijo naše države primernejšo metodo diktata „od zgoraj“, kakor pa sinteze in rezultant narodnih sil „od spodaj“. Mi smo prepričani, da je za državo drug sistem in druga metoda boljša, odtod naše znano revizionistično stališče napram ustavi v tej točki. Upajmo, da bo v tem oziru kraljevi namestnik za Slovenijo gledal na nas s širšim obzorjem, globlje razumevanjem in sploh objektivnejše, kakor ljudje Kukovčevega, Zerjavovega in Ribnikarjevega kova! Nam kot stranki sicer imenovani s svojim početjem ne škodujejo, ali dostojnost, družabni oziri in korist države je daleč od njih, zato to posebej povdarimo.

Kraljevi namestnik Hribar kot oseba po svojem svetovnem naziranju ni bil naš in tudi sedaj ni, ali ni bil tudi strupen bojevnik proti nam v kulturnih vprašanjih, temveč je bil v prvi vrsti narodno-gospodarski delavec. Med tem, ko je naš Krek postal vse naše narodno-gospodarsko delo v socialno smer, je Hribar stal na kapitalističnem stališču. Krekovo gospodarsko delo je narodno, ljudsko, socialno, Hribarjevo je tudi narodno, ali meščansko-kapitalistično. Krekovo združništvo je osamosvojilo široke

plasti našega ljudstva, Hribar je dal gospodarsko oporo narodnemu meščanstvu, osobito v Ljubljani. Gospodarsko delo Hribarjevo nosi torej pečat absolutne narodnosti, on je čutil škodo, sramoto in ponižanje naše narodnosti, ko se je takratna „narodno-napredna stranka“ koalirala z nemško-tarskimi priseljenimi kranjskimi fevdalci, zato je nagibal bolj k kompromisom s sorojaki.

Svojo eksistenso si je Hribar ustvaril v boju in organizatoričnem delu v privatni službi. Ta mu je dala šolo in obiležje pri njegovem delu v javnosti. Privatna služba pa zahteva več trdega dela in dovoljuje manj komodnosti, kakor pa državna ali komunalna. Zato je Hribar bil vajen sam mnogo delati in je tudi delo od drugih zahteval. O tem vedo pripovedovati uradniki na ljubljanskem magistratu; njegovo ravnanje je dobilo vsled miljeja, v katerem je deloval, nekaj znak absolutizma, toda kaj je hotel mož, ki je imel zaspanega in nedelavnega predstojnika. Ljubljana je dobila pod Hribarjem modern značaj in svojega lica pod duhovitim in jovijalnim literatom Tavčarjem ni izpremenila.

Med svetovno vojno je doživel Hribar bridke izkušnje ne le od strani stare Avstrije, temveč tudi od strani svojih političnih somišljenikov — strankarjev. Ob prevratu se mu je hotel obesiti na vrat Ribnikar, ki je uvedel „ponedelkarstvo“ in „domovinarstvo“ v našo javnost. Odnosaji z lastnimi strankarji in njegova relativna sličnost z nazori srbske radikalne stranke so Hribarja vodili v okrilje te stranke, kjer pa so zopet skušali mariborski „demokratje“ izrabiti njegovo osebo in zaupno stališče, proti nam. Iz doseženih rezultatov se je g. kraljevi namestnik tudi lahko nekaj naučil.

Mi torej spoštujemo in cenimo namestnikovo narodno in slovansko pričanje in osebnostno delavnost, stojimo pa principijelno v stvari na stališču, ki smo ga označili v uvodu ter mirno čakamo njegovih dejanj. Zelimu mu, da z upravnim centralizmom ne bi doživel tako grenkih izkušenj, kakor jih imamo mi! Zato tudi ne bomo preiskovali, ali se je vrnil v Slovenijo iz lastnega nagiba ali vsled drugih razmer. Svojo pot hodimo, pri nas je stvar vse, osebe pomenijo le toliko, v kolikor služijo stvari. Duševna in gospodarska dobrobit ljudstva nam je nad vse. Udeleževati se hočemo v naši narodni državi in v tem smo si s kraljevim namestnikom vsaj kot osebi soglasni. V sistemu in metodah pa najbrž ne. Bodočnost prinese jasnost.

Veliko zborovanje

katoliškega ljudstva Slovenskih gor priredi Slov. kršč. soc. zveza s sodelovanjem Slov. dijaške zveze v nedeljo, dne 7. avgusta 1921 ob 11. uri pri Sv. Trojici v Slov. gor. Govorniki iz Ljubljane in Maribora:

Voglar — kompetent.

Demokratsko-samostojni-radikalni vladi se je zdelo primerno, da v Mariboru ustanovi posebno žensko učiteljsko, odnosno oživi onega, ki ga je štajerski deželni zbor spodbel za germaizacijo slovenske Stajerske. Snov za poseben članek bi bila, da bi razmotrivali, kako malo potreben je takšen zavod in kako malo praktično je, njemu v prid zanemarjati strokovno šolstvo produktivnih stanov in pospeševati že obstoječo nadprodukcijo ženskih ljudsko-šolskih učnih moči. Toda mi stojimo začasno pred dejstvom, da bo zavod v jeseni obstojal in da je razpisano natečaj za ravnateljsko mesto.

Clovek bi mislil, da se bodo potegovali za to mesto le ljudje, ki so res zmožni, da vodijo učno strokovno šolo.

Toda na naše veliko začudenje izvemo da je med kompetenti — in sicer resno, dokler imamo sedanji klikarski lažidemokratski-samostojni sistem — tudi prosluli Voglar. Ne moremo si tega razlagati drugače, kakor da računa Voglar s korupcijo demokratskega sistema in hoče v državno aktivno službo po svojem „poslančevanju“ ne kot profesor, temveč kot direktor, kajti drugače ne bi imel niti trohice upa, da ni zastonj pisal prošnje in lepil na njo takšne marke.

Voglar ima za vodstvo ženskega učiteljskega ne stvarne, ne moralne potrebne kvalifikacije. Pripadnost k demokratski stranki — drugam takšni ljudje pri nas ne spadajo — je njegov prvi in tudi zadnji pozitivum. Drugih menda tudi sam pri svoji najboljši volji ne bo našel.

Učiteljske je strokovna učiteljska šola, a Voglar se ni bavil ne z ustrojem šole kot takim, ne z jednim izmed predmetov, ki jih ta šola uči in nima pojma o ciljih in metodah tega zavoda. Voglarju manjka torej najprimitivnejše strokovno znanje in strokovna praksa. Pač uboge kandidatnje, ki bodo kot učitelje izšle iz Voglarjeve šole!

Voglar pa tudi nima potrebne moralne kvalifikacije. Spomnimo se vsega, kar je javnost slišala o Voglarju in njegovem delu. To bo pač lepa „moralno-etična“ vzgoja, s katero bo opajal on mlada srea!

Tudi takt in kolegijalnost se zahteva od ravnatelja. Tukaj pa je Voglar naravnost vzor! Spominjamo se umazane, naravnost zlobne pisave v „Taboru“ v zadevi Tomišekovi, spomnimo se cele vrste zadev, pri njegovih intervencijah in njegovem zadržanju pri višjem šolskem svetu. Res endimo se slovenskim profesorjem, da ga se trpijo kot svojega zastopnika v tej korporaciji. Ali je tudi v njih izginil vsak smisel za moštost in objektivnost ter dolžno pravo kolegijalnost in resnicoljubnost?!

Toda mi smo narodna država in g. prof. Voglar je posebej naroden?! Tako naroden, kakor vsi zajci, verižniki in vojni zaplotniki, ki se združujejo v koruptni zavarovalni družbi, ki se imenuje oficijelno „Jugoslovanska demokratska stranka“. Ali naj obnovimo vse in še pridenemo razne dokumente o Voglarjevih narodnih zaslugah ob svetovni vojni?!

Pravočasno smo se oglašili in svačili pred Voglarjem kot kompetentom za mesto ženskega učiteljskega. Naglašamo še posebej ženskega, ker je tudi v tem oziru navdušena galantnost do ženskega spola tudi zelo priporočljiv faktor pri Voglarjevi kvalifikaciji.

Voglar kratkomalo spada vse drugam, le na mesto voditelja mladinske posebnosti ženske šole ne, saj mu je najbolj jasno in določno ocenil njegove vzgojne zmožnosti demokratski sodnik dr. Kramer sam pri procesu njegovega sina.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Zanimivo o čem vse ne sklepaj na ministrski svet. Komunistične mandate so razveljavili in sedaj bodo baje nove volitve. Kandidati za 58 komunističnih poslancev pa si bodo pri volitvah razdelili med seboj: radikali, demokratje, Turki in naši slabostojni. Vladni blok pa ima res dober političen apetit!

Veliko poslancev se noče prav pokoriti zborničnemu predsedniku, ker jih je še dosedaj premalo v Beogradu, bodo sejo odgodene do četrtka. „Jutro“ javlja, da je zbornica sprejela zakon „o zaščiti države“ in sicer je glasovalo za 190, proti pa 54 poslancev. Jugoslovanski klub, republikanci, socialisti in muslimani so podali svoje izjave glede nove obznane.

Zakonodajni odbor se sedaj peča s sklepanjem o poslovniku zakonodajnega odbora, ter volitvijo predsednika.

GRSKA.

Pariški list „Journal des Debats“ zatrjuje, da intervencija vrhovnega sveta v sporu med Grško in Turčijo ni izključena. Nadalje ni izključeno, da bosta najbrž obe državi hkrati zaprosili za revizijo sevreske mirovne pogodbe.

RUSIJA.

V Rusiji sta zavladata glad in anarhija. Od gladi umrje po poročilih ruske agencije vsak dan 15 do 20 tisoč oseb. Po vsej Rusiji je proglašeno obsežno stanje. Kmetje skrivajo zadnje količine žita, da bi jim ga ne bilo treba izročiti osovraženi sovjetski upravi. Kolera se širi med gladujočim narodom s nenavadno brzino. To je žalostna slika boljševiške Rusije, ki se zvija v težkih bolečinah in pričakuje polom njenega sedanega sistema.

Politična poročila.

Proti izjemnemu zakonu. Kakor je bilo pričakovati, se je Jugoslovanski klub uprl proti izjemnemu zakonu, ki ruši svobodo državljanov v veliki meri. Klub je v zakonodajni skupščini izjavil, da obsoja vsako nasilje in najsi pride od spodaj ali od zgoraj. Radi tega se Jugoslovanski klub nikakor ne more strinjati s tistimi, ki mislijo z nasiljem pritisniti na narod od zgoraj. Zakonskega predloga, ki je skrbno zamišljen produkt strankarskega samodržstva, Jugoslovanski klub ni in ne bo nikoli podpiral. Njegov upravičeni protest velja nezakonitim in nasilnim rekvizicijam na kmetih, nadalje zakonu kot takemu, ker uničuje svo budo združevanja ter izroča delavstvo nenasitnemu žrelu velekapitala. Iz pravnih in parlamentarnih razlogov pa protestira Jugosl. klub posebno proti razveljavitvi mandatorov komunističnih poslancev. Nameravano razveljavljanje nasprotuje določbam volilnega prava in zasmehuje vsevoljavnost načela parlamentarizma. Iz navedenih razlogov bo glasoval Jugoslov. klub proti zakonskemu načrtu „za zaščito države“.

Postopanje s komunisti kaže vso brezglavost moderne svobodomiselnosti. Dve leti je država mirno gledala, da so komunisti zažigali — naš dom. Zdaj se le, ko so videli, da jim delo ne gre drugače dosti hitro izpod rok, in so začeli z atentati, je tudi naša vlada prišla na um, da le ne bi bilo dobro, če nam hišo upeljejo. Vlada pa začne uganjati drugo modrost: požigalec hoče odstraniti, požar pa — pustiti. Kaj pomaga, če zaprejo nekaj tisoč ljudi, ideja komunistična pa le ostane med ljudstvom, ker je naša gospodarska politika tako nesrečna, da živ krst ni zadovoljen! Če bomo le požigalec-hujskače odstranili, nezadovoljnost pa pustili, ne bomo nikdar mirno spali. Malo nam pomaga, ako država uradno ne pripozna komunistične stranke, ako bo pa vendar ostala v ljudstvu. Ne pobijajmo toliko komunistov, ampak komunistično idejo! To bomo storili, ako bodo postavili — zlasti ustava — malo bolj pravične. Kdor druge spravlja pred krvavo soljo, bo kmalu sam stal pred njo. Tukaj velja: danes meni, jutri tebi. Zgodovina tako uči. To naj pomislijo naši državniki.

Naknadne volitve. „Jutarnji list“ poroča: V vseh političnih krogih se vprašanje naknadnih volitev v zakonodajno skupščino kar najživalneje komentira. Rezultat dosedanjih kombinacij je bil sledeči: V Sloveniji se izpopolni 6 (?) dosedanjih komunističnih mandatov. Po sedanjih izgledeh je verjetno, da bo ob priliki naknadnih volitev najboljša odrezala Slovenska ljudska stranka, za njo socialisti, nato pa narodni socialisti. Ako bi prišlo do volilne kooperacije omenjenih strank, — kar je pa izključeno — bi ta skupina dobila vse mandate. — V Bosni in Hercegovini volijo 4 poslance. Največ izglede na uspeh ima Ju goslovanska muslimanska organizacija. Kooperirali boste najbrž zemljoradniška in Hrvatska težačka stranka. — V Dalmaciji volijo enega po-

slanca. Tamkaj upajo na zmago zemljoradniki, s katerimi gre v volilno borbo tudi dr. Trumbić. — V Makedoniji bodo volitve zelo zanimive. Volili bodo 17 poslancev. Muslimani bodo nastopili samostojno, brez radikalov in demokratov. Računa se, da dobijo kakšnih 12 mandatov, pet bi jih pripadlo radikalom in demokratom. — V Srbiji volijo 12 poslancev. Te mandate si bodo v glavnem razdelili demokrati in radikali. Izključeno pa ni, da dobi Avramovičeva stranka kakšen mandat. — V Crni gori, kjer bodo izpopolnili štiri poslanske mandate, bodo odločevali familijarni in ne strankarski momenti. — V Vojvodini bodo volili 10 poslancev. Borba se bo odigravala v glavnem med radikalno-demokratskim blokom na eni in socialisti in zemljoradniki na drugi strani. Zmagali bodo z gotovostjo prvi. — Na Hrvatskem si bodo delili pet komunističnih mandatov. Demokrati računajo, da si bodo osvojili en mandat v modruško-riješki županiji, (dosedaj ga je posedoval kom. poslanec Copić) dočim si bodo ostale mandate v Zagrebu, zagrebski in virovitiški županiji osvojile vezane hrvatske meščanske stranke. Tako nekako bodo razdelili 39 mandatov komunističnih poslancev. Volitve bodo nekaka krparija na nezdravem telesu naše notranje politike.

Nesramnost. Naša ustava je sitno dobra, pravijo njeni očetje, tako rekoč: izvrstna, non plus ultra. Vendar, da se ne bi ta njihova mojstrska ustava prehitro poslovala od nas, kar bi bila precejšnja blamaža za nje, zato so napravili krog nje prav usten plot in jo varno zaklenili. Da so jo sprejeli, je bilo dovolj 223 glasov, če bi se pa hotelo v njej kaj spremeniti, bo treba 252 glasov, to je, tri petine vseh izvoljenih poslancev. Torej po demokratsko-radikalno-samostojni modrosti je za popravilo hiše potreba več delavcev, kot za zidanje. Smejati bi se taki postavi, ko ne bi bila tako zvrta.

SLS v Celju priredi v četrtek, dne 4. avgusta 1921 v vrtni dvorani hotela „Beli vol“ ob osmih zvečer politično zborovanje. Predmet: Ustava II. del (o avtonomiji). Govori tajnik g. Marko Krajnc. Somisljeniki! Prisrčno vabljeni!

Dnevne vesti.

Izvršilni odbor SLS v Mariboru je imel dne 1. avgusta izvanredno sejo, v kateri je razpravljala glede ustanovitve županske zveze za mariborsko okrožje. Ustanovni občni zbor bo v nedeljo, dne 28. avgusta v Mariboru. Ze sedaj opozarjamo naše župane, svetovance, odbornike in namestnike sodnih okrajev: Maribor, St. Lenart, Gor. Radgona, Ljutomer, Ormož, Ptuj, Slov. Bistrica in Marenberg, da pošljejo tega dne vsaj nekaj zastopnikov iz vseh okrajev. — Se to jesen se bodo vršili po gorej imenovanih okrajih večji okrajni shodi naše stranke, na katerih bodo poročali naši poslanci. Ob tej priliki se bodo po vseh okrajih zasnovali okrajni odbori Županske zveze. — Ker so poslanci sedaj doma, naj se obračajo krajevni odbori do njih, da priredijo shode in poročajo o položaju. — Sklene se naprositi naše zaupnike in agitatorke, da se z vso vnemo lotijo agitacije za nove naročnike za „Slov. Gospodarija“ in „Stražo“. V vsaki županiji naj se določi dan, ko bodo naši delavni agitatorji šli od hiše do hiše nabirati nove naročnike. — Kje in kdaj se bo vršil občni zbor Kmetске zveze, se bo posvetoval izvršilni odbor v eni prihodnjih sej. — Sklene se poslati po naših poslancih na vlado radi neznosne suše zahtevo, da se prepove izvoz sena, da se dovoli carine prost in neomejen izvoz živine ter podpora za nabavo krmil v najbolj prizadetih krajih. Od finančnega ministra zahtevamo takojšnjo ustavitve iztirjevanja in odpis davkov. Te zahteve je poslal ministrom poslanec dr. Hohnjec. Vse naše občine, podružnice in zadruge pozivamo, da pošljejo slične zahteve vladi v Beograd.

Pod kakimi pogoji so glasovali samostojni poslanci za centralizem? Sarajevski list „Narod“ je vendar enkrat posvetil v dosedanje tajnost, pod katerimi pogoji so samostojni prolati

slovensko avtonomijo. Sarajevski „Narod“ od 23. julija javlja, da so prodali samostojni Slovenijo centralizmu pod sledečimi pogoji: Svoboden izvoz živine iz Slovenije, tri poverjeniška mesta v Ljubljani, 50 milijonov dinarjev v gotovini in poslaniško mesto za dr. Vošnjaka. Sarajevski „Narod“ sam piše, da je najbolj zanimiv oni pogoj 50 milijonov dinarjev ali 200.000.000 K, katere so prejeli samostojni kar na roko in so si jih menda porazdelili kar tako med seboj. „Kmet. list“ ima sedaj priliko, da objavi natančen izkaz, koliko je dobil vsak posamezni samostojni poslanec od onih 200 milijonov K. Seve, vse to se bo in se že menda je izplačalo na račun „samostojne“ — kmetске pravde.

Zopet „velik“ uspeh samostojnega ministra Pucelja. Naš kmet bo leto hudo udarjen po suši. Najbolj bo pa letošnja suša zadela naše živinorejce. Sena je bilo malo, otave pa sploh ne bo, a živine je že pri nas toliko, da ne vemo kam z njo. Ker že kmetje po deželi sami koljejo živino, je stopil g. Pucelj k finančnemu ministru in ga lepo prosil, naj zniža izvožno carino na živino. Seve, pa se bo plačevalo za živino nad 400 kg še vedno 150 dinarjev od glave, za plemenske prašiče do 170 kg pa 80 din. Ako bi ne bilo tako katastrofalne suše, bi tudi znižanja izvozne carine na živino ne bilo. Solnčna sila omešča tudi finančnega ministra in ta „fakt“ je potem „velik“ uspeh samostojnega ministra.

Naša sramota. Pred par dnevi je dospel v Zagreb beograjski poslanik francoske vlade Clemens Simon, „da se informira na licu mesta o političnem položaju na Hrvatskem“. V vsaki drugi državi bi se kaj takega ne moglo zgoditi. Ako potrebuje poslanik tuje države katerekoli informacije, mu jih mora podati prvi vir, to je zunanji urad države, katere ga je akreditirala. Pri nas se v tem slučaju to ni zgodilo, kajti ravnokar smo omenili, da je francoski poslanik v Zagrebu črpal iz razih čistih in tudi ne čistih studencev svoje informacije. To je velikanska nezaupnica napram min. predsedniku Pašiću. S svojim postopanjem je francoski poslanik demonstrativno dokazal, da naš zunanji urad s svojim zagrizeno-omejenim uradništvom razmer na Hrvatskem ne pozna ali pa jih noče poznati. Zato si je pustil v Zagrebu natočiti čistega vina. V drugi kulturni državi bi notranji minister odgovoril na nezaupnico odličnega diplomata z — demisijo. Pri nas smo pa podobni mokremu psičku, ki si otrese svojo dlako...

Ostra kritika zakona „o zaščiti države.“ Zemljoradniško „Selo“ od 31. julija t. l. se bavi v uvodniku z neprimernim in državnim ideji škodljivim zakonom „o zaščiti države“ ter prihaja do teh-le zaključkov: „Z zaporom, preganjanjem in drugimi policijskimi merami se zlo, ki pritiska na našo državo, ne da odpraviti. Uverjeni smo da naša nesposobna vlada ne bo hotela uvideti, kot ji priporočamo. Nje no časopisje in njeni pristaši kričijo neprestano: „Smrt komunistom, vešala, zob za zob itd.“ — Pri tem pa ti vladni ljudje pozabljajo, da je Rusija padla v čeljusti peklenskega boljševizma samo zato, ker je nezadovoljneže gnjavila z zaporom in vešali, ni pa popravljala življenje teh nezadovoljnih žev.“ To je srbska (in ne morda „klerikalna“) kritika o policajdemokratskem obznanstvu Pribičevićevih trabantov. Zalostno, a resnično...

Še več žandarjev zahteva — kdo drugi kot steber policajdemokracije minister Svetozar Pribičević. V ministrskem svetu, kjer ima sedaj g. Svetozar glavno besedo, je dosegel, da se bo število našega orožništva pomnožilo. Da bodo pa žandarji prav tako plesali, kot bo godel g. Pribičević na policajdemokratsko piščal, bo do orožništva tudi znatno zvišane plače. Vojni minister je že prejel nalog, da izvrši Pribičevićev predlog in mu je v to svrhu tudi že nakazan kredit. Mesto z gospodarsko socialnimi reformami bodo demokratije zdemokratizirali našo državo z žandarji. Lepi pojmi svobode in demokracije!

Kaj pa bo to? Časopisje poroča, da se je vršila v Beogradu 1. t. m. seja upravnega odbora Narodne obrane. Pri tej priliki so sklenili, da

se bo izvedla organizacija Narodne obrane v obliki narodnih čet po celi državi. Namen in cilj te narodne „obrane“ (recte razdijane) je — fašizem. Ti narodni obranci-fašisti so že izvolili poseben odbor, ki bo izdal na ljudstvo poseben proglas, da se organizira v Narodni obrani. Proglasa na ljudstvo za organizacijo fašizma ni treba, ker posebni narodnih razbijalcev bodo opravljali Sokoli, seve z državno podporo. Originalni smo pa, ker podpisamo doslovno naše najhujše sovražnike — Italijane!

Za davkoplačevalce. Bog zna, koliko žandarjev še dobimo, ki bodo dobivali povišane plače. Narodne fašiste bodo organizirali in jih bo podpirala država, ker zastoj danes ni ni. Mariborsko gledališče pride pod državno režijo in dobi 50.000 dinarjev podpore. Gledališko osebje je sprejeto v državno službo. Vsa ta fakta pričujemo v pretres davkoplačevalcem.

Enakopravnost. Zagrebski „Obzor“ doznava, da je vojni minister prepovedal dostavljanje listov „Slovenec“ in „Domoljub“ za vojaštvo. Kakor v črno-rumeni Avstriji...

Odkritosrčen časopis. V Ljubljani objavlja liberalni list „Ponedeljek“ piše: „Res, skrajni čas je že, da z rimskim papežem obračunamo popolnoma in mu obrnemo hrbet kot enemu največjih naših sovražnikov! Popolnoma vseno je, kdo in na kak način se to zgodi, ampak nezačuden je vsak naš človek, ki navzlic očnemu sovraštvo, ki ga pokazuje rimski papež proti nam, ostane — četudi samo formalno — v družbi, ki smatra rimskega papeža za božjega namestnika na zemlji.“ Naši liberalci sicer vedno trojijo, da niso proti katoliški veri, toda ta njihova trditev je hinavska kajti v srcu se pač čisto drugačni, so popolni brezverci, kakor je to prazno zelo trostodušno in odkritosrčno njihovo glasilo „Ponedeljek.“ Vajno in dragoceno priznanje!

Himen. Dne 30. julija se je poročil g. Ferdinand Lešnik, posestnik umetnega mlina v Framu, z gđ. Tončko Pečovnik, hčerko narodnega moža, rajnega Karla Pečovnik, velepos. v Gočovi v Slov. goricah, sedaj posestnika v Framu. Obilo sreče!

Premeščen je iz Ljutomera okrajnemu glavarstvu v Ormoelj g. o. irajni komisar Miloš Zavadla. Na Zavadlavo mesto pride konceptin praktičant mariborskega okrajnega glavarstva dr. Fran Mlinar-Cigale.

700letnica III. reda. Zapraznovanje sedme stoletnice III. reda v Mariboru v dneih od 13. do 16. avg. je veliko zanimanje. Izkaznice za polovično vožnjo po južni železnici se dobijo v Frančiškanskem samostanu v Mariboru in Kapucinskem samostanu v Celju. Segajte pridno po njih, da bo manifestacija tem večja. Naročajte jih le po več skupaj.

Strasburška vrsta. „elita ljubljanskih Orlov, se je predvčerajšnjim dne 1. t. m. odpeljala pod vodstvom brata Jože Pirca preko Maribora in Monakovega v Francijo, kjer se udeleži mednarodne tekme v Strasburgu. Odpotovalo je 24 zastopnikov raznih naših društev. Tekme se udeležijo 12 naših tekmovalcev. Vrnili se bodo v domovino preko Curiha (Svica), kjer se vrši kongres katoliških organizacij.

Dvojna mera. Kakor izgleda, se je pričela širiti korupcija tudi po državni železnici na progi Slovenigradec-Dravograd. Iz nekega dopisa, ki smo ga prejeli, je razvidno, da sprevozniki v vlakih zaračunavajo nakladno vozarino prav po balkanskih manirah. Enemu potniku se zaračuna na eni in isti progi 10 din. kazni in 2 din. za listek, drugemu pa samo 2 din. brez kazni. Dekle, ki se je v vagonu malo pozabavalo s sprevoznikom, je plačalo vozni listek samo iz Celja v Šostanj, kljub temu, da se je peljala v Dravograd. Dolžnost zagrebske direktorije bi bila, da napravi kmalu red, sicer se bodo te navede še bolj razpasle.

Iz Dravskega polja. To in ono iz popotne torbice. Pri Sv. Lovrencu se ustavim in zvem, da še vedno nimajo novega župana, in zakaj da ne, ve baje le Slabostojna. Utrujen od potovanja se zavalim v posteljo, da bi si načrpal novih moči, a glej ga no, šmenta! Prebudijo me hripavi žrjavci

z nebeško lepimi glasovi pred našim SHS poštним uradom. Hripavo smešen zbor, na čelu mu tukajšnji poštni odpravitelj, je pel pozno v noči jako ritno klafarske pesmice. Da se ne uolgočasim, sem poklical svojega ožjega prijatelja, ki mi je med drugim javil, da ima zgoraj imenovani gospod dve kokoši, ki znesajo baje vsaki dan — četudi kvočejo — po dve do štiri jajce in se kljub temu hodijo kregati v trgovino, zakaj so tako draga jajca, pa zameriti jim ni, saj so navajeni se kot „Jungschützenoffizier“ biti siten nad ljudmi, ker se hudujejo tudi, če jih pride kaka stranka med uradnimi obiskat na pošto, a oni se pa mudijo v mikarni, kjer nadzorujejo smetano in sir. — Kakor je napisano na vrstih mlekarne, je združna mlekaria dobila novega lastnika in kedar pa ne vem, ker se ni bilo slišati, da jo je bi korejska zadruga prodala. — Fantje se prav pridno pripravljajo na prleški orlovski tabor v Ptuj in slabostjo jih je strah. Svetujem vam, fantje, imejte pogum in ustanovite si svoj odsek Orla. Ko se to zgodi, se bom pa zopet oglasil in seveda tudi pohvalil vas tom. Zato pa le naprej!

Planinska veselica v Rušah ob priliki 20letnice Podravske podružnice SPD dne 7. avgusta obeta biti nekaka posebnost. Ne samo, da je obljubil sodelovati svetovnoznani cirkus Bufallic Bill s celim svojim solanim oseblom, so se priglasili še razni drugi najboljši umetniki. Kdor še ni kupil vstopnice, naj to nemudoma stori, da ne bo v Rušah nepotrebnega navala na blagajne. V nedeljo torej vse kar leze in gre, naj bo planine ali ne, v Ruše!

Zanimivosti iz Gornje Savinjske doline V Lučah se je mudil 14 dni nadškof zagrebski dr. Bauer. V Mar. gradu pri Mozirju pa je že dalj časa iz zdravstvenih ozirnov nadškof Meda iz Skoplja kot gost ljubljanskega knezoškofa. — Po trgih, zlasti v Mozirju, se mudi dosti izletnikov, tudi Hrvatov in Srbov. V bistri Savinji cel mesec julij tar mrgoli ljudi. Da bi le bil pri kopanju kak red in malo več podobnosti ponekod!

Pr' kopanju smo zašli letos ne samo v balkanske, ampak naravnost v zamorske razmere. Kopljejo se po mnogih krajih moški, med njimi vojaški, ženske in otroci skupno in istočasno in brez primerne obleke. Tega pa dosedaj vendar nismo bili vajeni. Naj bi se vendar določil povsod vsaj čas za moške in ženske posebej in kak pamenten človek naj bi bil nastavljen od županstva, da bi kopanje kolikor toliko nadzoroval. Starši, katerim je kaj za la, da ostanejo vaši otroci nedolžni, ne spustite jih v vodo, če ne veste, v kakšni družbi so! Najbolje je pač, da je kdo domačih zraven.

Veliko razburjenje vlada v Prekmurju, ker ni odprta in izročena prometu železniška proga Murska Sobotič-Hodoš. Vse je že bilo pripravljeno, da se vzpostavi promet, a se nenadoma in brez pojasnila merodajne oblasti ustavile delo, ker vlak na zgoraj omenjeni progi še dolgo ne bo vozil. Ravno kar omenjeni slučaj nam

je zopet dokaz, koliko držijo prometne pogodbe med nami in našimi sosedi!

Značilna aretacija. Dne 29. julija so zemunski čokorilovci (Velesrbi) sklicali zborovanje proti komunistom. Ko so v povorki prišli do stanovanja bivšega demokratskega poslanca, Hrvata dr. Zivko Bertiča (ki se ni strinjal s policijskimi metodami Pribičevićevih prijateljev), so klicali „Dolje Bertič!“ in „Zivjela Velika Srbija!“ Bertič jim je odgovoril s klicem „Zivjela Jugoslavija!“ „Dolje Velika Srbija!“ Da ta Bertiča obvarovala pred čokorilovsko druhaljo, ki ga je nameravala napasti, ga je policija aretirala ter odvedla v beograjske zapore! (Radi klica „Zivjela Jugoslavija!“) Neverjetno, žalibog pa resnično...

Dva utopljenca iz Save izvlekel. Kmet Josip Klobučarič je pred dnevi potegnil iz savskega rokava pri Veliki Sanci precej razpadlo truplo kakega 40 let starega utopljenca. Truplo je ležalo popolnoma nago v vodi. Ko je kmet z velikim naporom izvlekel iz Save utopljenca, že vidi drugo truplo kake 25 let stare moške osebe, katero je z velikim naporom izvlekel iz vode. Tudi to truplo je bilo popolnoma nago. Očividno sta oba pri plavanju utonila.

Napad na izletnike. Pred dnevi so neznane osebe ustavile na cesti blizu Sv. Nedelje avtomobil, v katerem se je vozilo več izletnikov. Napadaleci so odvzeli izletnikom vse imetje, nekega Josipa Stipetiča so še vrhu tega težko ranili. Zdravi se sedaj v bolnici. Pocestne roparje oblasti zasledujejo.

Batiranje v Slavoniji. Dne 29. julija je v Sremski Mitrovici policijska oblast pozaprla veliko množico ljudi, samih poštenih in mirnih hrvatskih kmetov. Proti tem kmetom so takoj uvedli „narodno istrago“ (preiskavo) t. j. — batiranje. Ko jim niso mogli ničesar dokazati, so jih izpustili. Ali smo še v kulturni državi?

Fašizem policajdemokracije. V Osijeku so demokrati, radikali in srbski čokorilovci priredili shod proti komunistom in ostalim opozicijskim strankam. Demokrati so napadli dejansko par uglednih članov Hrvatske ljudske stranke in Hrvatske zajednice. Delavski dom so lašisti razbili. Predsednika mestnega kluba Hrvatske ljudske stranke in Hrvatske zajednice so tako neusmiljeno pretepli, da so ju morali prepeljati v bolnico. Meščanstvo je radi tega silno ogorčeno.

Kdo bo plačal naše novo notranje državno posojilo v znesku 500 milijonov dinarjev? Od ravnokar omenjene svoje plačajo slovenski denarni zavodi 14%, srbski in črnogorski 13%, bosansko-hercegovski 10%, vojvodinski 8%, dalmatinski 2% in hrvatsko-slav. pa 50%.

Zgodovinski vagon. Med ostalim železniškim materijalom, katerega je Rusija predala Litavski, se nahaja historičen vagon, v katerem je car Nikolaj II. podpisal svojo odpoved na prestol.

Zalajoče časopisje. V Budimpešti je izšla posebna izdaja službene-

ga lista, v katerem je obelodanjena tekstura trianonske pogodbe, obrobljena s širokimi črnimi pasovi. Madžari žalujejo za pokrajinami, katerih nikdar več ne bodo dobili.

„Adeverul“ — glasilo rumunske bankokracije. Iz Bukarešte poročajo, da je prešel največji rumunski dnevnik „Adeverul“ v roke Aristida Blanca (rumunskega Northollifea) in s tem došel v koncern Priska d. d. S to transakcijo je organ Constantin Milea postal glasilo bančno-industrijalne skupine Marmaroș-Blanc Company — skupine težke rumunske industrije.

Nova bolezen. Pojavila se je nove vrste bolezen. Roke otečejo do lakta, iz otekline nastane modro-rudeča rana, koža se olupi, iz rane se razširja hud vdih. Bolezen je kužna in se prenese tudi na druge dele človeškega telesa. Svetujemo, da si vsak, kdor čuti, da mu začne roka otekati, reko takoj razbriži s kakšnim razkužilnim sredstvom, ki se dobi v lekarni. Ako pa je roka že močno napadena, pa takoj k najbližnjemu zdravniku. Pazite pri podajanju rok!

Nov drobiž. Finančno ministrstvo je prejelo 6 vagonov drobiža po 10 par in po 25 par. Drobiž po 10 par pride takoj v promet, drobiž po 25 par pa se bo nekaj časa zadržal. Zaenkrat pride v promet tisti drobiž po 25 par, ki se sedaj kuje v Novem Sadu in v Zagrebu.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 174—175 naših K. Za 100 avstrijskih K je plačati 20 naših K, za 100 čehoslovaških K 228 naših K, za 100 nemških mark 216—218 in za 100 laških lir 738—742 jugoslovanskih kron.

Iz Maribora.

Kraljevi namestnik Iv. Hribar pride v petek, 5. avgusta v Maribor. Okrajno glavarstvo vrši velike priprave za sprejem. Vodja teh priprav je okrajni tajnik g. Babič.

Narodna godba v Mariboru pod vodstvom kapelnika g. Vanouša šteje že 32 mož. Društvom in drugim korporacijam priporočamo to godbo najtopleje.

Drava je dne 2. avgusta narasla za 40 cm. Znamenje, da je na Tirolskem in Koroškem močno deževalo. Voda je zelo blatna.

Kupčija za mariborski grad še ni perfektna. Gospoda Berdajsa so nekateri prezgodaj nazivali „graščak“.

Volovski meso prodajajo nekateri mesarji v stojnicah na Glavnem trgu 1 kg po 20—22 K. Znamenje, da dobijo živino po nizki ceni.

Cena krompirja se je na mariborskem trgu danes v sredo dvignila na 20—22 K za merico. Kmetje pripeljejo splošno zelo malo krompirja. Prvi nasledak velike suše.

Mariborska koč. Opozarjamo ponovno, da sprejema prigrisatve za bivanje v Mariborski koči samo trgovina z železnino Pinter & Lenard, Aleksandrova cesta, tel. 282. Pisma za goste se naj odda v manufakturni trgovini Franjo Majer, Glavni trg, V.

koči se ne sprejemajo prigrisatve za postelje ali sobe ter se naj tudi gostje, ki gredo samo za eno noč v koč, prigrisajo pravočasno pri zgoraj omenjeni tordki, da se jim izroči nakazilo, ker je koč domalo popolnoma zasedena. Odtoru se je posrečilo pridobiti znanega vinogradnika, kateri zalaga koč z najboljšim vinom. Ako se do 22. ure nakazilnega dneva ne pride v koč, se postelje oddajo naprej ter zapade predplačilo.

Strokovna zveza — skupina za Krčevino-Lajtersberg — priredi v nedeljo, dne 7. avgusta ob 5. (17.) uri v Splavarski ulici predstavi „Bog niko mur dolžen ne ostane“ in „Nacelovi štruktiji“. Bo zelo lepo, pridite!

Orlovski vestnik.

O Rimske Toplice. Celjsko okrožje priredi 7. avgusta popoldne v Rimskih Toplicah svojo letošnjo javno telovadbo. Rimske Toplice so izredno prijetno letovišče in zdravilišče, kjer je mnogo odličnih Srbov in Hrvatov na oddihu. Ti naj vidi 7. avgusta moč naše organizacije. Naj spoznajo, da so sodbe nasprotnikov o orlovstvu brez podlage, da so samo podla obrekovanja. Tuji naj vidi 7. avgusta uspeh orlovskega dela med slovensko mladino, posebno še med kmetstvo. Ta javna telovadba bo pa tudi velikega pomena za nadaljni razvoj mladinskih organizacij v sosednjih župnijah. Tukaj bodo imeli tisti fanti, ki še sedaj gledajo Orla po strani, priliko spoznati do kake visoke stopnje duševne izobrazbe in telesne spretnosti pripelje mladino orlovska organizacija. Zato pa pridite v ogromnem številu na okrašenih vozovih ali peš na javno telovadbo in pokažite tujcem in domačinom, kako je naša mladina zavedna!

O Celje. V nedeljo, 7. avgusta bo blagoslovljenje nove zastave celjskega Orla. Slavnostni govor bo imel gosp. dr. Holnjec. Sodeluje salezijanska godba. Vse orlovske odseke vabimo, k tej slavnosti. Prihod z jutranjimi vlakci v Celje, kjer bo na kolodvoru sprejem. Po sprejemu je skušnjava za popoldanski nastop v Rimskih Toplicah. Celjani so vedno pomagali sosednjim odsekom in okrožjem, zato so prepričani, da prihitijo Orli in Orlice v obilnem številu v Celje. Naj vidi ta dan lepa savinjska prestolnica, da se dviga Orel z mogočnim poletom vedno višje in da ga nobena zloba ne bo mogla več zatreti. Orli, 7. avgusta vsi v Celje! Izkaznice za polovično vožnjo se naj naročijo pri bratu Gajseku, Store pri Celju.

O Celjsko orlovsko okrožje nujno prosi vse člane in članice, ki se mislijo udeležiti tabora v Rimskih Toplicah, da pridejo že dopoldne v Celje, kjer bo blagoslovljenje zastave. Pridite, da pri obhodu po mesu lahko manifestiramo za moč naše ideje. Bratje, sestre! Udeležite se kolikor mogoče v krogih in narodnih nošah!

O Orlovski tabor v Loki pri Zidanem mostu se vrši na praznik dne 15. avgusta

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(2. nadaljevanje.)

Brezskrben otrok se igra in lovi krog maternih kolen, otrok zlatih las, odkritega, poudnega lica, sinjemodrih, pogumnih oči, krepkih udov, naglih kretenj — samozavesten, zapovedovalen svojevoljen.

Njegova mati, vitka žena lepega, pa otožnega lica, zre ven na morje, zdi se, da se ne zaveda ljubkovanja otrokovega, ki poljubuje in si pritiska k licu njeno belo roko. Njena vitka in polna postava je odeta v dolgo, snežnobelo oblečilo, ki valovi zanj po trati, in zlati obročki ji krasijo zapestje in zanožje. Od časa do časa pogleda z zanosom na svojega otroka, pa nanova zagrne zamišljenost njen lepi obraz in njene oči se zatopijo v sinje morske obzorje. Ni žalosti in bridkosti v njenem pogledu, tudi ne nepotrepljivosti in nevolje in ne nezadovoljnosti. — Spomin se zrcali v njenih očeh, nežen, vse obvladajoč, nepremagljiv, brezupen spomin, brez sence kakega občutka —.

V Rimu stoji kip Mnemozine * pri vhodu na forum**, ta nosi na svojem marmornatem licu isto težko, morečo zamišljenost, poteze njenega obraza, ki jih je v nedosegljivi otožni milobi zarisalo dleto atenskega kiparja, kažejo isto trudno brezupnost. — Ali je mogoče, da bi bil britanski otrok kedaj videl to od Rimljanov zaplenjeno grško marmornato lepoto?

In vendar — otrok misli na kip Mnemozin, ko gleda v obraz svoji materi —.

Toča vitka, lepa žena se strese, tesneje se zavije v svoja oblačila, vzame otroka na roke, mu nasloni glavič na svoje prsi in ga zagrne v bogate gube svoje obleke — kaj: mokec in mladen veter je potegnil sem od morja, megla se vleče po polju in v večernem zraku, votlo gledajo čudne postavne skozi dimasti polumrak in živahn glasovi življenja in smeha so zamrli v fihoti samotne, otožne planjave —!

Otrok in mati izgineta —!

Visoko zraste, krepek mladinec se prikaže, istih sinjemodrih, pogumnih

Mnemozina je boginja spomina.

* Glavni trg.

oči. V moško dobo stopa, prvičkrat v življenju nosi orožje bojevnika. Videl je bitke, videl udarce in krvavo borbo, postavil se je v bran napredujočim legijam in tvegaj svoje neustraseno, še neizkušeno junaštvo proti pogumu in izvežbanosti in izkušenosti Rima.

In opasali so mu meč, ga pokrili s čeladno in mu dali ščit v roki in postavil se je, poln mladinskega ponosa, v vrste mladih bojevnikov, ki so obdajali posvečeni kraj, kjer druidi* obhajajo svoje slovesne in skrivnostne obrede.

Megla pritiska in se v gostih valovih vali preko planjave. Striče skale, ki obdajajo mistični krog posvečenega prostora, se zdijo, kakor da se strahotno premikajo. Sive, z mahom obrastle, neobdelane so te mogočne granitne skale, človeška roka jih še ni onečastila, neizpremenjene in groreče stojijo naokrog, simbol večnosti temne in skrivnostne kakor bogoslužje, ki ga čuvajo, stroge in neizprosne, ne, kakor so neizprosne žrtve, maščevanja in daritve, ki se vršijo v njihovi središčini —.

* Britanski poganski svečaniki.

Divje, otožno petje pripluje odnaked na valovih vetra. Skozi goste meglo se vije dolga vrsta belo oblečenih svečnikov počasi v kameniti krog. Strogo in mračno izgledajo, visoke so postavbe in krepkih udov, dolge brade in sivi lasje jim vihrajo v vetru. Vsak nosi krog glave venec hrastovega lista in v roki palico, ovito z bršljanom.

Vzklík iznenadenja se izvije mladencu iz prsi. Skrunstvo so njegove misli, bogokletstvo njegove besede —.

Glasneje in močneje narašča petje, tesneje in tesneje se zožuje krog, belooblečeni svečniki ga obkolijo, in glej, že je dvignila dolga zagorela roka daritveni nož, nabrušen in oster se zablišči v zraku —.

Mladi bojevnik hoče pobegniti — groza —!, Noge mu odpovedo, roke mu brez moči omahnejo —. Neznani strah ga obide, da se bo tudi on izpremenil v eno takih granitnih skal, ki stojijo krog žrtvenika nepremično celo večnost —. Sree se mu ustavi in zdi se mu, da je že okamenel —.

(Dalje prihodnjici)

o Tel. odsek Orel v Mariboru. 17. fantovski sestanek bo v ponedeljek, 8. avgusta ob 8. uri zvečer v društvenem prostoru, Lekarniška ulica 6. — Bratje, redni člani, pridite gotovo. — Sestre Orlice uljudno vabljenje! — Bog živi!

o Marib. orlovsko okrožje. V petek, 5. avgusta t. l. ob 7. uri zveč. seja okrožnega odbora v društvenem prostoru marib. Orla, Lekarniška ulica 6. — Na vspeh zelo važne zadeve. Odborniki vsi priti! Bog živi! Predsednik,

Dopisi.

Dobrna. V nedeljo, dne 24. t. m., je bil izlet celjskih orlicev na Dobrno. Prireditelj je bila ljubko zasnovana in je tudi tako uspela, da smo je lahko veseli. Domačini so nas lepo počastili z udeležbo, le nekateri so predaleč stali. Začudili pa smo se, kako to, da gostje iz tople sploh bojkotirajo našo prireditev. Izvedeli smo, da se je že dva dni vršila med njimi agitacija zoper prireditev, češ, da je to protisrbska demonstracija itd. V nedeljo dopoldne je agitacija dosegla

višek. Imela je učinek: Gostje niso šli na prireditev in so jo obsodili kot — protisrbsko. Teroriziralo se je nekatero, da se prireditve ne smejo udeležiti. Zanimivo bi bilo vedeti, odkod ta agitacija izhaja, bržkone iz domačih, liberalnih glav, ker so naše letake že v petek večer trgali — domačini. Naslednji pa so ji izključno vsi gostje — razven par Slovencev. Celjska organizacija pa bo zoper krivce take „lobne agitacije“ primerno nastopila. — Povdarjamo: V nedeljo ni bila protisrbska demonstracija, pač pa je bila od strani gostov protikatališka in — protislovenska demonstracija. To smo konstatiramo in gremo korajžno svojo pot, ljudstvo je z nami in Bog nad nami.

Vitanje-Ljubnica. Sepava trojica vitanjskih ovenelih demokratov-centralistov, saj tretji je narodna izdajica — velik nemškutar —, se drzne v „Novi dobi“ zaganjati v naše delavno in mirno kmetško ljudstvo, od katerega živi ter ga na prostaški način zmerjati. Znani dopisun tega nizkotnega trobila se očitno jezi nad dejstvom, da sta se naši vrli občini Dolič in Pakla enoglasno izrekli za avtonomijo

Slovenije. Da se bo temu dopisunu — ime objavimo prihodnjic — ki brez kakega vzroka in po nepotrebnem zmerja po časopisu vitanjske kmete, jeza podelila in kri ohladila, mu iz prijaznosti svetujemo, naj blagovoli „Slov. Gospodarja“ in „Stražo“ bolj skrbno prebirati. Da se mu pa zopet „cela ta reč“ ne bo zdela sumljiva, da izpopolnimo njegova „poizvedovanja“ in da ne bo zopet „kakega začudenja“, mu javno naznanjamo: Ne samo občini Dolič in Pakla, ampak tudi druge naše zavedne občine so se odločno iz tehničnih vzrokov, ki so podlaga za proevit naše skupne domovine, izjavile za avtonomijo ali samoupravo Slovenije. Tako se je n. pr. v seji občinskega odbora občine Ljubnica, ki se je vršila v nedeljo, dne 3. julija 1921, ob 9. uri dopoldne v občinski pisarni, zakoniti in potem, trej na zakoniti podlagi z lastnorodnimi podpisi vseh 16-ter odbor-nikov tudi naša občina Ljubnica s Stenco izjavila za avtonomijo Slovenije. Jasno je torej, kake bodo prihodnje volitve, katerih se dopisun „Nove dobe“ že sedaj tako boji, ki ga že sedaj tako razburja. Pa on se boji celo dače. Pa menda ne zavoljo tega —

ker jo plačujemo mi kmetje za njega. Mi kmetje si bomo pa tega skovikarja dobro zapomnili, ki čisto na štajerski način izziva, zmerja in žali poštenega kmeta-trpina, bodisi ta laždemokrat ali samostojnež ter ga bodemo vsi, tudi prej zapeljani, pri prihodnjih volitvah prav sivo pogledali, tako, da bo ostal general brez armade. Čudno pa se zdi celo nam kmetom, katerim o-holi dopisun odreka razsodnost, da ne gane niti z mezinem v domačem občnem odboru v trgu, kjer si je zbral celo tri nemškutarje, pač pa najde čas, da se zaganja v kmetiške občine. Iz tega pa sledi za nas in za vso javnost, da je laždemokratom še sedaj v Jugoslaviji ljubši izdajalski nemškutar, kot narodno zaveden, Bogu in domovini zvesti slovenski kmet. — Dva kmeta iz Ljubnice.

V nedeljo, dne 7. avgusta vsi v Ruše! Velika slavnost! 20letnica Podravske podružnice S. P. D.

Učenka, močna, zvesta in pridna iz katoliške kmetijske hiše se sprejme v trgovino mešane stroke. J. Traun na Ptujski gori. 3-3 433

Prvovrstni trapistovski
S I R
se dobiva pri
Matija Lahu, Maribor,
10-5 Glavni trg. 373

Pozor!

Edina tovarniška zaloga: Plachte impregnirane, za vozove
2 m široke, 3 m dolge K 888—
3 „ 4 „ „ 1880—
3 „ 5 „ „ 2250—
4 „ 4 „ „ 2400—
4 „ 6 „ „ 3500—
druge velikosti poljubno v par dneh.

Konjske dežne plachte s kumet-špico,
v treh velikostih na razpolago po tovarniških cenah.
Pošiljatev po pošti na vse kraje.
Edinole pri
Alojziju Gnušek, Maribor,
6 Glavni trg št. 6. 417

Inserirajte v Straži!

Starorenomirana trvdka
Alojziju Zoratti
cerkveni pozlatař, specializist v restavriranju oltarjev, kipov, umetnin itd. se priporoča č. duhovščini za naročila.
Mojstersko delo. Zmerne cene.
Skladišča poljskih križev in 10-108 razpel. 254
MARIBOR, Strossmajerjeva 3.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku

Kristalna soda
Glauberjeva sol kalc. in krist.
Grenka sol, prosta
Pralni prašek
Natrijev in kalijev soliter
Zelena in modra galica
Superfosfat
Kalijeva sol
Prstene barve
Antichlor
Chromkali
Zveplena kislina
Črnila v vseh vrstah in barvah
Štampiljska barva brez olja
Gumi arabicum
«Neosan» terpentinovna krema za čevlje
Modrilna esenca
Črnilo za usnje 395

Trgovci na deželi pozor!

Večje število otroških oblek (3 do 13 let) o naravnost iz Čehoslovaške naročenih se zelo po ceni prodaja.

Kje pove upravništvo. 441

Pozor!
Pozor!

Brez konkurence!

Sprejema se vsaka množina nogavic na podpletenje.

Cene: z bombaževino podpletene 22 K s svetlim sukancem podpl. 30 K

Skladišče novih nogavic, kakor tudi bombaževine ter svilenega sukanca za ročna pletenja po najnižjih cenah.
Sprejema naročila po meri!

I. Mariborska strojna pletarna IVO BARTA,
2-3 p Maribor, Orožnova ulica 6. 423

FRANC KRANJC,
slikar 329

MARIBOR, Cvetlična ulica 8.
Absolvent monakovske in dunajske umet. obrtne šole. Izvršuje slikanje sob, napisov, pokrajin, dekoracij in portretov po ceni.

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričal se bo, da se kupi.
Klobuke,
obleko,
perilo,
čevlje,
deklenice, potov. kočare, torbice za trg in razno galanterijsko blago najboljši in najceneje pri trvdki
Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Velika zaloga UR
vsakovrstnih
in verižic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. 6-74

Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni
nar. Maribor, Jorčičeva ul. 8
(Edmund Schmidgasse). 314

Prodajam 429

80 hektolitrov dobrega vina

eventuelno proti dobavi različnega lesa
Jožef Golec, Aleksandrova cesta št. 53.

Kupim vsako množino

suhih, bokovih drv. Ponudbe z navedbo cene na
Julij Dernovšek, Maribor,
3-3 Meljska cesta 41. 428

Gospodarska zveza,

Centrala za skupni nakup in prodajo
P. Z. Z. O. Z.

Ljubljana, podružnica Celje, Razlagova ulica št. 1, ima v zalgi špecerijske predmete, kolonialno blago, vse vrste žita, moke i. t. d. Prvovrstno češko in angleško manufakturo, najboljši splitski cement, lahki in težki bencin, vsakovrstne poljedelske stroje in železnina. Največja izbira mesnatih izdelkov. Nakup domačih vin, kakor tudi nakup in prodaja vsakovrstnega lesa. Vse informacije naj se zahteva od podružnice Celje. 7-398

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 185 40

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiših na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

V trgovini Jos. Osolin-a v Laškem

se dobi vedno
najboljše blago po zelo nizki ceni in se priporoča za nakup.